

УДК 343.341+343.237

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2022.3.9>**П. С. Єпринцев**

кандидат юридичних наук, доцент,
проректор Донецького державного університету внутрішніх справ,
директор Криворізького навчально-наукового інституту
ORCID: 0000-0002-9790-9565

КРИМІНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ ОЗБРОЄНИХ ФОРМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

У статті проведений кримінологічний аналіз організованої злочинності в Україні, й з'ясовано, що відбулося не тільки зростання кількісних показників роботи щодо виявлення організованих груп та злочинних організацій, а й певне покращення її якісних параметрів, що проявилось в активізації зусиль по встановленню найбільш небезпечних їх видів. З урахуванням розглянутих ознак, автором під озброєними формами організованої злочинності запропоновано розуміти сукупність умисних злочинів, що вчиняються учасниками озброєних, ієрархічних, керованих, конспіративних і планомірно діючих злочинних формувань (груп, банд), які посягають на суспільну безпеку, життя і здоров'я громадян, власність, шляхом застосування психічного або фізичного насилля з метою одержання вигоди від злочинної діяльності на певній території чи в певній сфері, яка взята під контроль.

Констатовано, що найбільш суттєвими критеріями, які дозволяють зв'язати в одне ціле всю різноманітність проявів озброєних форм організованої злочинності й відмежувати їх від інших кримінальних правопорушень, що вчиняються організованими угрупованнями, є: мотивація на вчинення протиправних дій; озброєність угруповання, тобто, наявність і використання в злочинних намірах зброї (в більшості випадків вогнепальної), вибухових речовин і вибухових пристроїв. Злочинна діяльність носить постійний характер, пов'язана зі вчиненням, як правило, тяжких та особливо тяжких злочинів корисливо-насильницького спрямування, практикується на вчиненні одного, максимум двох видів злочинів шляхом відкритого нападу, із застосуванням зброї, нерідко з нанесенням потерпілому пошкоджень, вчиненням убивств. До її небезпечних форм варто віднести: бандитизм; вбивство; розбій; зґвалтування; викрадення людей та інші злочинні дії.

Ключові слова: організована злочинність, зброя, озброєність, кримінальна відповідальність, організована група, боротьба, запобігання.

Позитивні зміни й тенденції в економіці України за роки незалежності поки що не здатні суттєво вплинути на складну політичну, соціальну та криміногенну ситуацію в державі. Це викликає занепокоєння, визначається негативними показниками стану, динаміки та географії організованої злочинності, яка нині постала одним із дестабілізуючих факторів у політичній, соціальній, економічній, правовій тощо сферах, створюючи реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку держави. Окреслені обставини вимагають від усіх державних органів, насамперед правоохоронних, більш активних та інтенсивних цілеспрямованих і скоординованих заходів у протидії організованій злочинності із використанням (застосуванням) найбільш ефективних і таких, що ґрунтуються на науково обґрунтованих положеннях,

прийомів (методів) і засобів діяльності. У вирішенні зазначених питань важливу роль повинні виконувати кримінологічні засоби, які покликані протидіяти організованій злочинності на стадії її зародження, створення злочинних організацій.

Вчинення кримінальних правопорушень (злочинів) – динамічне соціальне явище, яке швидко змінюється у відповідності із змінами, які відбуваються у суспільстві. Для успішної протидії та запобігання їм необхідно постійно, у режимі моніторингу, аналізувати поточні криміногенну та кримінальну ситуації в країні, своєчасно виявляти нові тенденції та розробляти адекватні заходи реагування на них. Водночас, військова агресія росії проти України є одним із суттєвих факторів, що обумовив значне розповсюдження зброї та вибухівки в країні, що призводить до численних випадків їх незаконного

накопичення, зберігання, використання під час вчинення злочинів, особистих конфліктів тощо, а також необережного поводження зі зброєю або вибухівкою, яке тягне спричинення шкоди життю та здоров'ю людей. В країні достатньо поширеними є тяжкі корисливо-насильницькі посягання, бандитські напади, які викликають значний резонанс у суспільстві та посилюють у громадян страх перед злочинністю, відчуття беззахисності перед злочинами.

Так, у 2014–2015 рр. кількість виявлених правоохоронцями України організованих груп та злочинних організацій скоротилася з 185 до 135 (–27,0%), а в наступні роки зросла до 377, тобто у 2,8 раза порівняно з показником 2015 р. Особливо інтенсивне збільшення цього показника спостерігалось у 2019 р. (+54,5%), 2020 р. (+37,1%) та 2021 р. (+28,7%).

Серед всіх виявлених злочинних угруповань абсолютну більшість (у середньому 96,6%) склали організовані групи, а на злочинні організації припадало лише 3,4% таких угруповань. З 2015 по 2022 рр. було виявлено 97 злочинних організацій, у тому числі 2015–2016 рр. – від 1 до 4, у 2017 р. – 5, у 2018 р. – 12 і у 2019 р. – 16, у 2020 р. – 21, у 2021 р. – 28. Спостерігається тенденція підвищення зусиль правоохоронців щодо протидії найбільш розгалуженим та небезпечним злочинним угрупованням. Аналогічна динаміка була характерною й для чисельності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у складі таких груп. Спочатку їх число зменшилося з 800 у 2013 р. до 570 у 2015 р. (–28,7%), а починаючи з 2016 р. постійно збільшувалося і у 2021 р. становило 1609 (зростання у 2,8 раза до рівня 2015 р.). Пікове підвищення цього показника також відбулося у 2017–2018 рр. (+58,7% та +50,6% відповідно). У 2019 р. чисельність таких осіб залишилася на рівні 2018 р. (–0,1%), а в останньому році зросла на 12,7%. Слід відмітити, що відбулося не тільки зростання кількісних показників роботи щодо виявлення організованих груп та злочинних організацій, а й певне покращення її якісних параметрів, що проявилось в активізації зусиль по встановленню найбільш небезпечних їх видів [1; 2].

В юридичній літературі на тему, що досліджується, як вітчизняні, так і зарубіжні кримінологи досить широко вживають поняття «організована злочинність» [3–5].

Однак, переважна більшість з них зазначають, що єдиного визначення організованої злочинності ще не розроблено. І незважаючи на те, що експертами ООН і запропоновано розуміти

під організованою злочинністю відносно велику групу стійких і керованих злочинних утворень, що займаються злочинною діяльністю в корисних інтересах і утворюючих систему захисту від соціального контролю з використанням таких протизаконних дій, як насильство, залякування, корупція та крадіжки у великих розмірах [6], воно не є цілком прийнятним для усіх країн.

Крім того, немає єдиної думки у спеціалістів і щодо термінів виникнення організованої злочинності у колишньому СРСР. Одні автори відносять утворення організованих форм злочинності у нас до середини 80-х років [7]. Інші ж – ще до часу становлення радянської влади [8].

Однак, аналіз наявної літератури проблематики статті засвідчив, що, дійсно, корені і витoki організованої злочинності, а особливо озброєних форм, слід шукати в нашій історії, починаючи з перших років становлення та існування Радянської республіки. Революція 1917 року перевернула життя суспільства. Тяжкі соціальні умови, насильство, бездіяльність законів, голод, жебрацтво і розруха, що усугублялось небаченою в історії безпритульністю (більш 8 млн. чоловік) створювали для розвитку злочинності ідеальні умови.

Вперше термін «організована група» (синонім – «зграя») в радянському кримінальному законодавстві вжито в Указі Президії Верховної Ради СРСР від 4 червня 1947 р. «Про кримінальну відповідальність за розкрадання державного та громадського майна», яким встановлювалася підвищена кримінальна відповідальність за розкрадання державного чи громадського майна, вчинене організованою групою (зграєю). Перед науковцями та практичними працівниками постало питання, що розуміти під організованою групою. В окремих працях обстоювалася ідея про суттєву відмінність цього угруповання від групи осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення за попередньою змовою.

При визначенні поняття «організована злочинність» необхідно правильно зазначити складність її внутрішньої структури, прагнення до монополізації визначених сфер діяльності й одержання величезних прибутків. Організована злочинність - не альтернатива державі, а паралельно існуюча система, яка прагне не до протиставлення себе державі, а до налагодження з нею широко розгалужених зв'язків. Організовану злочинність необхідно розглядати як «процес взаємодії» між політичними,

економічними і соціальними інститутами суспільства [9].

Вітчизняна практика боротьби з організованою злочинністю визнає необхідним легітимне визначення поняття, критеріїв та класифікації цього явища, введення кримінальної відповідальності за організацію злочинної групи чи злочинного угруповання [10].

Крім того, виділення цього чинника у самостійну кримінально-правову категорію зумовлює необхідність притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які здійснюють загальне керівництво злочинною діяльністю, не пов'язане з підготовкою та вчиненням конкретних кримінальних правопорушень [11].

Перша така спроба дати визначення організованій злочинності була зроблена в Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю». Відповідно до ст. 1 організована злочинність – це сукупність злочинів, що у зв'язку зі створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань [12]. Проте це поняття має досить загальний характер та не відображає всього різноманіття організованої злочинної діяльності.

Організована злочинність - це складна, органічно цілісна система стійких організованих злочинних угруповань з їх великомасштабною злочинною діяльністю та утворенням для такої діяльності найбільш сприятливих умов, зокрема для розвитку системи легалізації та збільшення отримання злочинних прибутків, яка використовує як власні, спеціально створені структури з керівними й іншими функціями по обслуговуванню цих угруповань, забезпеченню їх діяльності та зовнішньої взаємодії, так і державні інститути і структури громадянського суспільства.

Не можна визнати бездоганною і законодавчу регламентацію питань щодо форм співучасті, в тому числі і такої їх форми, як злочинна організація. А. П. Закалюк звертає увагу на відсутність у вітчизняному законодавстві визначення змістовних ознак організованої злочинної діяльності. Замість цього, зазначає він, визначені організаційні ознаки організованих угруповань, злочини яких зараховуються до організованої злочинності. На його думку, визначені у законодавстві організаційні ознаки угруповань певною мірою належать і звичайним, так би мовити «неорганізованим» групам та сформульовані у терміни, що мають оціночний характер [13, с. 33]. У свою чергу, С. Єфремов зазначає, що у КК України закріплюються

ряд видів організованих злочинних угруповань, однак зі змісту норм, у яких вони відображені, неясно, як вони співвідносяться між собою. На його думку, ці та інші вади зумовлені недостатнім вивченням феномена організованої злочинної діяльності у науці кримінального права, зокрема необхідно дослідити поняття організованої злочинної діяльності, її форм, форм участі у ній, підстав та меж відповідальності її учасників тощо [14, с. 99].

На думку Т. В. Гошовської та І. К. Туркевич, активність органів, які повинні виявляти злочини, вчинені в найнебезпечнішій формі співучасті – в складі злочинних організацій недостатня. Складнощі в розумінні нормативно визначених понять організованих злочинних угруповань потребують подальшої теоретичної розробки, уточнення законодавства [15, с. 15]. Далі, В. В. Українець вбачає, що чинне законодавство не є належною правовою базою, яка б дозволяла продовжувати боротьбу з організованою злочинністю належним чином. На його думку, при неконкретних і нечітких формулюваннях окремих норм кримінального закону захисники завжди зможуть знайти аргументи на користь того, що злочин вчинений не організованою групою, а групою осіб за попередньою змовою [16, с. 13- 14].

Поняття злочинної організації в кримінальному законодавстві неповне і недостатньо чітке. Дослідження показало, що стійкість треба розуміти як створення такої організації для тривалої злочинної діяльності – вчинення її учасниками низки тяжких або особливо тяжких злочинів або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп протягом тривалого часу.

Відсутність, на думку дисертанта, послідовної наукової розробки цих понять, як в кримінології, так і в суміжних галузях юридичної науки, веде до різного розуміння цього соціального явища, викликає довготривалі і, часом, безплідні суперечки, де кожен правий по-своєму, в залежності від того, який зміст він вкладає в це поняття.

Пропозиції ж прийняти кримінальні закони про відповідальність за неї основані на змішуванні кримінального права і кримінології. Кримінальне право може лише зафіксувати поняття кримінального правопорушення, вчиненого організованою групою, як складної форми співучасті і кваліфікуючої ознаки у конкретних

складах. Кримінологічні ж ознаки організованої злочинності повинні описуватись в програмах по боротьбі з цією злочинністю. Це сфера регламентації норм кримінологічного-запобіжного призначення.

Тому необґрунтовано вимагати від кримінального законодавства нормативного закріплення поняття і складу «організована злочинність».

І, *першою* ознакою є наявність об'єкту посягання. В даному випадку – це основи суспільної безпеки і державного управління в сфері відносин, що охороняються законодавством і які гарантують життя та здоров'я громадян, недоторканність власності (державної, колективної, індивідуальної).

Другою ознакою є наявність прямого умислу в організованій злочинній діяльності. Його зміст визначається усвідомленням особи, що з метою здійснення нападу або іншої протиправної діяльності створює незаконне озброєне формування (угруповання), приймає участь в ньому чи в нападах, які вчиняються цим формуванням, і бажає поступати саме таким чином.

Третьою ознакою є спосіб посягання. Способами посягання є фізичне насилля чи загроза застосування насильства. Серед вітчизняних і зарубіжних юристів загально прийнято поділяти насильство на два види: фізичне і психічне насилля, тобто загроза застосування фізичного насильства. Виходячи з цього, деякі автори порівнюють ці поняття з філософськими категоріями «можливість» (передумови, фактори для появи, реалізації якого-небудь явища) і «дійсність» (реалізована можливість, передумови, фактори) [17].

Якщо психічне насилля допускає можливість впливу на організм людини в майбутньому, то фізичне – це вже фактичний вплив [18].

Виходячи з вище зазначеного, можна зробити висновок про те, що фізичне і психічне насильство необхідно розглядати, як два однорідних явища, а саме, насильство – як їх сукупність. Тому, незважаючи на те, що абсолютна більшість злочинів вчиняється незаконними озброєними формуваннями способом фізичного насилля, виключення психічного насильства з кримінологічного аналізу механізму насильницьких дій не оправдано звузило б коло цих питань.

Крім того, способи вчинення певних видів злочинів (бандитизм, вбивства на замовлення з застосуванням зброї та різного виду вибухових пристроїв) учасниками озброєних організо-

ваних структур характеризуються високим рівнем підготовки і професіоналізму.

Четвертою ознакою є наявність корисливого мотиву злочинної діяльності. Корисливе кримінальне правопорушення – це протиправне діяння, мотиви якого виражають прагнення винного отримати майновий зиск за рахунок суспільства, інших людей [19]. Майнова вигода може проявлятися, зокрема, як: а) заволодіння майном потерпілого чи інших осіб (грошима, коштовностями, цінними паперами тощо); б) одержання вигоди майнового характеру (надбати майнові права, створити чи зберегти можливість фактичного користування або володіння майном, в тому числі, незаконного, досягти здійснення на свою користь дій майнового характеру тощо); в) звільнитися від матеріальних витрат (не повертати борг, звільнитися від виконання обов'язків по утриманню потерпілого чи будь яких інших обов'язків майнового характеру тощо); г) коли потерпілий виконує волю іншої особи за одержану або обіцяну грошову чи майнову винагороду або з іншої матеріальної зацікавленості позбавляє людину життя [20].

П'ятою ознакою є наявність озброєної організованої форми (групи, банди) здійснення злочинних дій, якій притаманні:

а) стійкість – тобто наявність тісного зв'язку між особами, що постійно входять до її складу. Цей зв'язок знаходить свій прояв в організованості (єдності намірів, сумісності дій) злочинної діяльності;

б) системність реалізується в таких характеристиках озброєних форм злочинності корисливо-насильницького спрямування, як прямий чи опосередкований зв'язок їх структур в масштабі регіону, держави, виду кримінальної діяльності (взаємодія, ієрархічний зв'язок, узгоджений розподіл сфер діяльності, зв'язок конкуренції та протистояння тощо);

в) масштабність – одна з ознак, що вирізняє її від злочинних дій групового характеру, замкнених на певній території чи підприємстві, і не мають виходу на масштаб діяльності в рамках регіону, міжрегіональних зв'язків, в рамках держави в цілому і, навіть, на міждержавному рівні;

г) ціль (цілеспрямованість) – не що інше, як одержання майнової вигоди злочинним шляхом в достатньо стислі терміни. Це в свою чергу визначає і направленість озброєних форм організованої злочинної діяльності, як її мінливість, так і миттєву реакцію на зміни в економічній, соціальній і політичній кон'юнктурі;

д) конспіративність – забезпечення безпеки учасників озброєних організованих злочинних угруповань від притягнення до відповідальності. Поряд з особливою увагою до конспірації, поширення отримало виділення в таких структурах учасників з контррозвідувальними функціями, розробка сценаріїв поведінки рядових учасників, які беруть на себе відповідальність за зберігання і носіння зброї, її застосування тощо;

е) озброєність – передбачає наявність хоча б у одного з учасників незаконного формування будь-якої вогнепальної чи холодної зброї, при умові, що всі інші члени злочинного угруповання знають про неї і розуміють, що вона може бути застосована під час нападу [21]. При цьому слід мати на увазі, що незаконне озброєне угруповання може бути озброєне і гладкоствольною мисливською зброєю або спортивною зброєю, як заводського так і кустарного виробництва, різноманітними вибуховими пристроями і обладнанням.

Це одна із суттєвих ознак озброєної організованої злочинності, яка відрізняє її від інших форм організованої злочинності (корисливої, насильницької), виходячи з підвищеної суспільної небезпечності першої, як для його громадян зокрема, так і для суспільства в цілому.

З урахуванням розглянутих ознак, під озброєними формами організованої злочинності необхідно розуміти сукупність умисних злочинів, що вчиняються учасниками озброєних, ієрархічних, керованих, конспіративних і планомірно діючих злочинних формувань (груп, банд), які посягають на суспільну безпеку, життя і здоров'я громадян, власність, шляхом застосування психічного або фізичного насилля з метою одержання вигоди від злочинної діяльності на певній території чи в певній сфері, яка взята під контроль.

Таким чином, найбільш суттєвими критеріями, які дозволяють зв'язати в одне ціле всю різноманітність проявів озброєних форм організованої злочинності і відмежувати їх від інших злочинів, що здійснюються організованими угрупованнями, є: мотивація на вчинення протиправних дій; озброєність угруповання, тобто, наявність і використання в злочинних намірах зброї (в більшості випадків вогнепальної), вибухових речовин і вибухових пристроїв. До її небезпечних форм варто віднести: бандитизм; вбивство; розбій; зґвалтування; викрадення людей та інші злочинні дії.

Злочинна діяльність носить постійний характер, пов'язана зі вчиненням, як правило, тяж-

ких та особливо тяжких злочинів корисливо-насильницького спрямування, практикуються на вчиненні одного, максимум двох видів злочинів шляхом відкритого нападу, із застосуванням зброї, нерідко з нанесенням потерпілому пошкоджень, вчиненням убивств. Найчастіше це напади на банки, інкасаторів, магазини, бари, кафе.

Викладені вище ознаки, визначення і класифікація озброєних форм організованої злочинності не претендують на повноту осягнення і безперечність, а є лише спробою упорядкування існуючих в кримінологічній науці точок зору щодо даної проблеми, які безперечно потребують свого подальшого вивчення та дослідження.

Список використаної літератури:

1. Вплив соціально-економічних процесів на злочинність в Україні та у світі (за офіційними матеріалами ООН, Всесвітнього банку, статистичного органу Євросоюзу (Eurostat), Державної служби статистики України): аналітичний огляд. Київ : ДНДІ МВС України, 2021. 54 с.
2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>
3. Литвак О. М. Державний контроль за злочинністю (кримінологічний аспект): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2001. 378 с.
4. Пшеничний І. В. Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2000. 220 с.
5. Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за створення злочинних об'єднань та участь у них: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 928 с.
6. Романюк Б. В. Кримінально-правові проблеми протидії організованій злочинності. *Актуальні проблеми кримінальної відповідальності* : мат. Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 10–11 жовт. 2013 р.). Харків : Право, 2013. С. 255–259.
7. Чорний Р. Л. Бандитизм за кримінальним правом України : монографія. Київ : ДП «Друкарня МВС України», 2007. 224 с.
8. Голіна В. В. Кримінологічні та кримінально-правові проблеми боротьби з бандитизмом: соціально-правове і кримінологічне дослідження : моногр. Харків : Регіон-інформ, 2004. 212 с.
9. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. 4-те вид., перероб. та допов. Київ, А.С.К., 2005. 848 с.
10. Вознюк А. А., Дудоров О. О., Чернявський С. С. Кримінальна відповідальність за злочини,

- вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України) : наук.-практ. коментар. Київ : Норма права, 2021. 130 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
 12. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон від 30 черв. 1993 р. № 3341-XII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
 13. Закалюк А. П. Курс сучасної управлінської кримінології: теорія і практика. У 3 кн. Київ: Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с..
 14. Єфремов С. Криміналізація організованої злочинної діяльності у чинному Кримінальному кодексі України. *Право України*. 2003. № 7. С. 95–99.
 15. Гошовська Т. В., Туркевич І. К. Проблеми застосування Кримінального кодексу України в протидії організованій злочинності. *Адвокат*. 2004. № 2. С. 14–17.
 16. Українець В. В. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2009. 221 с.
 17. Гумін О. М., Якімова С. В. Зміст поняття «насильницька злочинність». *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 247–250.
 18. Ігнатів О. М. Протидія загальнокримінальній насильницькій злочинності в Україні : монографія. Харків : Діса Плюс, 2013. 650 с.
 19. Головін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія. Харків : Право, 2011. 440 с..
 20. Про судову практику у справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листоп. 2009 р. № 10. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-0>
 21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Гришук В. К. та ін. ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 5-те вид., переробл. та доповн. Київ : Юрид. думка, 2008. 1216 с.

Yepryntsev P. S. Criminological approaches to the concept and essence of armed forms of organized crime

The article carries out a criminological analysis of organized crime in Ukraine, and it is established that there was not only an increase in the quantitative indicators of the work on identifying organized groups and criminal organizations, but also a certain improvement in its qualitative parameters, which was manifested in the activation of efforts to establish the most dangerous types of them. Taking into account the considered features, the author suggested that armed forms of organized crime should be understood as a set of intentional crimes committed by members of armed, hierarchical, controlled, conspiratorial and planned criminal formations (groups, gangs) that encroach on public safety, life and health of citizens, property, through the use of mental or physical violence in order to obtain benefits from criminal activity in a certain territory or in a certain sphere that is taken under control.

It has been established that the most significant criteria that allow you to link the entire variety of manifestations of armed forms of organized crime into one and distinguish them from other crimes committed by organized groups are: motivation to commit illegal acts; the group's armament, i.e., the presence and use of weapons (in most cases firearms), explosives and explosive devices for criminal purposes. Criminal activity is of a permanent nature, associated with the commission of, as a rule, serious and especially serious crimes of self-interested and violent direction, practiced in the commission of one, maximum two types of crimes by open attack, with the use of weapons, often with causing damage to the victim, committing murders. Its dangerous forms include: banditry; murder; brigandage; rape; kidnapping and other criminal acts

Key words: *organized crime, weapons, armed forces, criminal liability, organized group, struggle, prevention.*